

**Beszámoló a Biológiai Tudományok Osztálya
2020-2026. évi tevékenységéről, legfontosabb eredményeiről**

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	2
Az Osztály szervezeti működése.....	2
Bizottságok.....	2
MTA doktora fokozatszerzési eljárások.....	5
Akadémikusválasztások.....	5
In memoriam.....	5
Díjak, kitüntetések.....	7
Osztálydíjak.....	7
Az Osztály tagjainak kitüntetései, elismerései.....	8
Állásfoglalások, szakvélemények, szakmai projektek.....	12
Tudományos kiadványok, szervezetek támogatása.....	15
Képviselet az MTA testületeiben.....	16
A Közgyűlés Bizottságai.....	17
Elnöki Bizottságok.....	17
A Vezetői Kollégium állandó bizottságai.....	18
Egyebek.....	18
Képviselet nemzetközi tudományos szervezetekben.....	18
Tudományos ülések, rendezvények.....	19

BEVEZETÉS

A Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Tudományok Osztálya a 2020 októbere és 2026 júniusa közötti időszakban is meghatározó szerepet töltött be a hazai biológiai kutatások tudományos koordinációjában, a doktori eljárások szakmai felügyeletében, a tudományos közélet szervezésében, valamint a biológiai tudományok hazai és nemzetközi képviseletében.

Az elmúlt közel hat évben az Osztály munkáját jelentős külső kihívások – mindenekelőtt a COVID-19 világjárvány, majd a hazai kutatási rendszer szerkezeti változásai – is befolyásolták. Az Osztály ugyanakkor minden körülmények között biztosította működésének folyamatosságát, a doktori ügyek szakszerű tárgyalását, valamint a tudományos közélet magas színvonalú fórumainak fenntartását.

AZ OSZTÁLY SZERVEZETI MŰKÖDÉSE

Osztályelnök: Lénárd László akadémikus

Osztályelnök-helyettes: Buday László akadémikus

Az Osztály évente átlagosan 8 alkalommal ülésezett és a COVID-19 járvány kitörését követő időszakban több módon tartotta meg üléseit: távollévők közötti elektronikus véleménynyilvánítás útján, illetve teljesen online vagy hibrid osztályülések formájában. Az Osztály 2024 októberétől az újonnan fejlesztett e-szavazási rendszert alkalmazza ülései során. Az osztály akadémikus tagjai, a választott közgyűlési képviselők, valamint a tanácskozási joggal meghívott bizottságok elnökei az ülésekről csak alapos indokkal maradtak távol. Az MTA Alapszabályának és Ügyrendjének 2024. évi módosítása révén az Osztály 3 külső tag számára korlátozott szavazati jogot biztosított az osztályüléseken.

Az osztályüléseken továbbra is kiemelt jelentőségűek a különböző szakterületek képviselőinek előadásai és az érdemi viták különféle tudományos kérdésekben. Rendszeres a fiatal kutatók, közgyűlési képviselők bemutatkozása, meghallgatása.

Az Osztály köztestületi taglétszáma 2026 május végén 1789 fő. A köztestület az elmúlt hat évben több, mint 400 taggal bővült. Az Osztály köztestületéhez 335 MTA doktora /tudomány doktora tartozik, közülük a nők aránya 23,6 %.

Az Osztályhoz 2026 májusában 39 akadémikus, 24 külső tag, 34 tiszteleti tag tartozik.

Az Osztálynak 18 választott közgyűlési képviselője van, lehetővé téve, hogy az Osztály minden tudományos és osztályközi tudományos bizottságának legyen önálló képviselete. 2022-ben és 2025-ben sikeresen lezajlott az Osztály nem akadémikus közgyűlési képviselőinek választási folyamata.

BIZOTTSÁGOK

Az Osztály szakmai tevékenységének döntő hányada a tudományos bizottságok keretében zajlik. Az Osztály négy tudományos, öt osztályközi tudományos és egy állandó bizottsággal rendelkezik. A tudományos és osztályközi tudományos bizottságok mindegyike jogosult doktori eljárások tárgyalására, az Osztály külön doktori bizottságot nem működtet. A bizottságok az alapszabályban meghatározott feladataik mellett aktív tevékenységet folytattak az érintett tudományterület munkájának értékelésében és koordinálásában, országos és nemzetközi szinten is. Felelősséggel és szakszerűen folytatták le a minősítési eljárások előkészítését. Az Osztály és a bizottságok figyelemmel kísérték a kiemelkedő kutatási eredményeket, illetve nyomon követték a hazai és

nemzetközi kongresszusokon, konferenciákon, tudományos üléseken történő bemutatásukat és azok visszhangját.

A 2020-2023-as ciklusban a bizottsági munkát vezette és koordinálta:

Diverzitásbiológiai Tudományos Bizottság

Elnök: Molnár V. Attila, az MTA doktora

Társelnök: Barta Zoltán akadémikus

Titkár: Höhn Mária Margit, a biológiai tudomány kandidátusa

Molekuláris Biológiai, Genetikai és Sejtbiológiai Tudományos Bizottság

Elnök: Vértessy Beáta akadémikus

Társelnökök: Vellai Tibor, az MTA doktora

Titkár: Bay Péter, az MTA doktora

Neurobiológiai Tudományos Bizottság

Elnök: Ulbert István, az MTA doktora

Elnökhelyettes: Kisvárday Zoltán, az MTA doktora

Titkár: Deli Mária akadémikus

Ökológiai Tudományos Bizottság

Elnök: Ódor Péter, az MTA doktora

Társelnök: Erős Tibor, az MTA doktora

Titkár: Kovács-Hostyánszki Anikó, PhD

Antropológiai Osztályközi Tudományos Bizottság

Elnök: Pap Ildikó PhD

Elnökhelyettes: Pálfi György, a biológiai tudomány kandidátusa

Titkár: Hajdu Tamás PhD

Biofizikai Osztályközi Tudományos Bizottság

Elnök: Panyi György, az MTA doktora

Társelnök: Derényi Imre, az MTA doktora

Titkár: Nagy Péter, az MTA doktora

Bioinformatikai Osztályközi Tudományos Bizottság

Elnök: Pongor Sándor, az MTA külső tagja

Elnökhelyettes: Csikász-Nagy Attila, az MTA doktora

Titkár: Györfly Balázs, az MTA doktora

Immunológiai Osztályközi Tudományos Bizottság

Elnök: Bácsi Attila, az MTA doktora

Társelnök: Berki Tímea, az MTA doktora

Titkár: Cervenak László, PhD

Mikrobiológiai Osztályközi Tudományos Bizottság

Elnök: Kovács M. Gábor, az MTA doktora

Társelnök: Márialigeti Károly, az MTA doktora

Titkár: Dobay Orsolya, PhD

Környezet és Egészség Osztályközi Állandó Bizottság
Elnök: Petrányi Győző, az MTA rendes tagja
Társelnök: Poór Gyula, az MTA levelező tagja
Titkár: Lehoczky Éva, az MTA doktora

A 2023-2026-as ciklusban a bizottsági munkát vezeti és koordinálja:

Diverzitásbiológiai Tudományos Bizottság
Elnök: Molnár V. Attila, az MTA doktora (2025. november 30-ig);
Farkas Edit, az MTA doktora (2025. december 1-től)
Társelnök: Barta Zoltán akadémikus
Titkár: Bódis Judit PhD

Molekuláris Biológiai, Genetikai és Sejtbiológiai Tudományos Bizottság
Elnök: Kovács Mihály MTA doktora
Társelnökök: Mihály József MTA doktora
Titkár: Apáti Ágota, az MTA doktora

Neurobiológiai Tudományos Bizottság:
Elnök: Ulbert István, az MTA doktora
Elnökhelyettes: Dénes Ádám akadémikus
Titkár: Kubinyi Enikő, az MTA doktora

Ökológiai Tudományos Bizottság:
Elnök: Ódor Péter, az MTA doktora
Társelnök: Erős Tibor, az MTA doktora
Titkár: Valkó Orsolya, az MTA doktora

Antropológiai Osztályközi Tudományos Bizottság:
Elnök: Hajdu Tamás PhD
Elnökhelyettes: Pap Ildikó PhD
Titkár: Bereczki Zsolt PhD

Biofizikai Osztályközi Tudományos Bizottság:
Elnök: Panyi György, az MTA doktora
Társelnök: Derényi Imre akadémikus
Titkár: Nagy Péter, az MTA doktora

Bioinformatikai Osztályközi Tudományos Bizottság:
Elnök: Pongor Sándor, az MTA külső tagja
Elnökhelyettes: Csikász-Nagy Attila, az MTA doktora
Titkár: Gyórfy Balázs, az MTA doktora

Immunológiai Osztályközi Tudományos Bizottság:
Elnök: Balogh Péter, az MTA doktora
Társelnök: Bácsi Attila, az MTA doktora
Titkár: Józsi Mihály, az MTA doktora

Mikrobiológiai Osztályközi Tudományos Bizottság:
Elnök: Kovács M. Gábor, az MTA doktora
Társelnök: Márialigeti Károly, az MTA doktora

Titkár: Táncsics András, az MTA doktora

Környezet és Egészség Osztályközi Állandó Bizottság:

Elnök: Kiss Emese Virág, az MTA doktora

Társelnök: Bozó László akadémikus

Titkár: Sótonyi Péter, az MTA doktora

MTA DOKTORA FOKOZATSZERZÉSI ELJÁRÁSOK

Az Osztály 2024-ben *ad hoc* bizottságot hozott létre az Osztály doktori követelményrendszerének felülvizsgálatára. A bizottság elnöki teendőit Kovács M. Gábor, a Mikrobiológiai Osztályközi Tudományos Bizottság elnöke látta el. A bizottság munkájának köszönhetően az új minimumkövetelményi előírások 2026. január 1-től hatályba léptek. Az új eljárásrend és követelményrendszer egységesítette az infra- és a szupraindividuális területen elvárt tudománymetriai értékeket, valamint bővítette a habitusvizsgálat során vizsgálható, értékelhető szempontokat (pl. oktatási tevékenység).

Az Osztályon lefolytatott MTA doktori habitusvizsgálatok száma évről évre emelkedett, a hat év alatt összesen 72 eljárás történt, valamint 57 védésre került sor.

AKADÉMIKUSVÁLASZTÁSOK

Az Osztály fontos és felelősségteljes feladata volt mindkét ciklusban a tagválasztás (levelező, rendes, külső és tiszteleti tagok) előkészítése és lebonyolítása. Az Osztály akadémikusai számos kiváló kutató közül választva teheték meg ajánlásaikat.

A 2022-es ciklusban az Osztályhoz 3 rendes, 16 levelező, 4 külső és 3 tiszteleti tagjelölt ajánlási dokumentumai érkeztek be a megadott határidőre. A levelező tagjelöltek a 2021 őszi ülésük során bemutatkozó előadásokat tartottak. A májusi Közgyűlés jóváhagyásával az Osztály végül 3 rendes, 4 levelező, 2 külső és 3 tiszteleti tagot választott.

Rendes tagok: Miklósi Ádám, Simon István, Szöllősi János.

Levelező tagok: Báldi András, Deli Mária, Pál Csaba, Vértessy Beáta.

Külső tagok: Ivics Zoltán, Roska Botond.

Tiszteleti tagok: Karikó Katalin, John M. McNamara, Thomas C. Sudhof.

A 2025. évi tagválasztás során 3 rendes, 16 levelező, 5 külső és 1 tiszteleti tagjelölt ajánlási dokumentumai érkeztek be. A levelező tagjelöltek a 2024 őszi ülésük során mutatkoztak be. A Közgyűlés jóváhagyásával az Osztály 3 rendes, 3 levelező, 2 külső és 1 tiszteleti tagot választott.

Rendes tagok: Acsády László, Buzás Edit, Padišák Judit.

Levelező tagok: Barta Zoltán, Dénes Ádám, Papp Balázs.

Külső tagok: Polyák Kornélia, John Rasko.

Tiszteleti tagok: Richard Pestell.

A megválasztott akadémikusok székfoglalói kiemelkedő eseményei voltak a hazai tudományos életnek.

IN MEMORIAM

Az elmúlt hat évben az Osztály hat rendes tagjától búcsúzott.

2021. március 25-én, életének 78. évében elhunyt **Bíró Péter**, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a hazai és nemzetközi hidrológia kiemelkedő tudósa, kutató professor emeritus, a Balatoni Limnológiai Kutatóintézet egykori igazgatója, a Veszprémi Akadémiai Bizottság egykori elnöke. Kutatásai kiterjedtek az ichthyológia (halkutatás), a táplálék- és táplálkozásbiológia, a populációdinamika, valamint a halállományok kezelése területére.

Életének 75. évében, 2021. március 28-án elhunyt **Papp László**, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, Széchenyi-díjas magyar biológus, zoológus, entomológus. Fő kutatási területei voltak a kétszárnyúak (Diptera) imágóinak, lárváinak alaktana, a legyek rendszertana, a repülő rovarok (elsősorban a legyek) közösségszerkezete és társulásszerveződése, valamint a ritkán előforduló rovarfajok tanulmányozási és védelmi módszereinek vizsgálata.

2021. május 1-jén 89. életévében elhunyt **Hámori József** Széchenyi-díjas biológus, egyetemi tanár, volt miniszter, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, egykori alelnöke. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem professor emeritusa, a nemzeti kulturális örökség volt minisztere, a Magyar UNESCO Bizottság korábbi elnöke és a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat elnöke volt haláláig. Az idegrendszer és az idegelemek közötti kapcsolatok funkciós szerkezetének neves kutatója volt, és munkássága jelentős az agyi idegek kutatása területén.

Életének 95. évében, 2021. október 31-én elhunyt **Alföldi Lajos**, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, orvos, bakteriológus, a mikrobiális genetika elismert kutatója, a Szegedi Biológiai Kutatóközpont kutató professor emeritusa.

Életének 81. évében, 2023. február 17-én elhunyt **Gráf László**, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, Akadémiai és Széchenyi-díjas biokémikus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem professor emeritusa. Fő kutatási területe a természetes peptidok szerkezetének és biológiai funkciójának, valamint egyes proteázok működésének vizsgálata és az úgynevezett fehérjeszobrászat volt.

Életének 78. évében, 2024. május 4-én elhunyt **Simon István**, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, Széchenyi-díjas biofizikus, a Természettudományi Kutatóközpont Molekuláris Élettudományi Intézetének (korábban Enzimológiai Intézet) kutató professor emeritusa. Kutatási területe a biofizika, a biokémia és a bioinformatika volt.

Életének 91. évében, 2021. október 21-én elhunyt **Vánky Kálmán**, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, orvos, mikológus, nemzetközileg elismert üszöggomba kutató, a Tübingeni Egyetem nyugalmazott vendégprofesszora.

2022. október 5-én hosszú betegség után elhunyt **Glant Tibor**, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja, a Rush University professor emeritusa. A kötőszövet, a porcszövet fejlődését, molekuláris patogenezisét kutatta munkatársaival. Számos eredményt ért el az ízületi gyulladás (arthritis) állatmodelljeiben.

2024-ben, életének 87. évében elhunyt **Bódis-Wollner Iván**, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja. Fő kutatási területe a vizuális információ észlelésével és – elsősorban a Parkinson-kórban tapasztalható – látási zavarokkal kapcsolatos alapvető agyi folyamatok kutatása volt. 2025-ben az Osztály búcsúzott **Klein Évától**, az MTA külső tagjától, aki életének 99. évében, 3 nappal 100. születésnapja előtt hunyt el. Kutatói pályafutásában számos eredményt ért el az immunológia és az onkológia területén.

DÍJAK, KITÜNTETÉSEK

Osztálydíjak

„Az év kiemelkedő szünbiológiai témájú egyetemi doktori (PhD) értekezése”-díj

A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége 41/2021. (VI. 22.) számú határozatával, a Biológiai Tudományok Osztálya Diverzitásbiológiai és Ökológiai Tudományos Bizottságainak kezdeményezésére, a szünbiológiai témában adott naptári évben egyetemi doktori (PhD) értekezéseket megvédő fiatal kutatók közül a legkiválóbbak elismerésére „Az év kiemelkedő szünbiológiai témájú egyetemi doktori (PhD) értekezése-díj” alapításáról döntött.

A díjra olyan tehetséges, magyar állampolgársággal rendelkező kutatók pályázhatnak, akik a szünbiológia területén végzik tudományos tevékenységüket, és az előző naptári évben sikerrel védtek meg egyetemi doktori (PhD) értekezéseiket, továbbá tagjai az MTA köztestülete Diverzitásbiológiai vagy Ökológiai Tudományos Bizottságának.

A díj átadására a Diverzitásbiológiai és az Ökológiai Tudományos Bizottság által szervezett, a Magyar Tudomány Ünnepehez kapcsolódó előadóülés keretében kerül sor.

Díjazottak:

2021: Preiszner Bálint PhD, Rádai Zoltán PhD.

2022: Fekete Réka PhD, Nagy Nikoletta PhD, Ujszegi János PhD.

2023: Fülöp Attila PhD, Miklós Máté PhD.

2024: Lanszki Zsófia PhD, Lévai-Kiss Johanna PhD, Zoltán László PhD.

2025: Juhász Erika Mária PhD.

Boros Ádám-díj

A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége 44/2025. (VI.24.) számú határozatával, a Biológiai Tudományok Osztályának kezdeményezésére a „Boros Ádám-díj” (továbbiakban: díj) MTA általi befogadásáról és alapító dokumentumának kibocsátásáról döntött.

A díjra olyan tehetséges kutatók jelölhetők, akik a flóra- és vegetációkutatás területén végzik tudományos tevékenységüket, és tudományos teljesítményükkel sokat tettek a hazai és kárpát-medencei növényvilág megismeréséért. Az elismerésben részesülő személy(ek) díszoklevelet és emlékérmét kapnak.

A kuratórium elnöki teendőit Farkas Edit, az MTA doktora látja el.

A 2026. évi díjazottak: Karácsonyi Károly, Lengyel Attila, Mesterházy Attila.

Ernst Jenő-díjak

Az Ernst Jenő-emlékérem, az Ernst Jenő-pályadíj és az Ernst Jenő-díj alapítólevelét a Magyar Tudományos Akadémia adta ki, a Biológiai tudományok Osztálya kezdeményezésére (1987). A díjak olyan biofizikusok részére adományozhatók, akik a biofizika területén kiemelkedő (kutató, oktató vagy kutatásszervező) tevékenységet végeznek. A díjak adományozásáról a Magyar Biofizikai Társaság elnöksége dönt.

Jermy Tibor-díj

A Magyar Tudományos Akadémia által Jermy Tibor akadémikus hagyatékából alapított Jermy-Tibor-díj olyan fiatal, tehetséges biológus egyetemi hallgatók és kutatók számára ítélt meg, akik elsősorban az elméleti és alkalmazott zoológia területén végzik kutatási tevékenységüket. A díjak átadására 2018-tól minden év novemberében, a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében kerül sor.

Díjazottak

2021: Gergőcs Veronika PhD, Nagy Dávid PhD és Szekeres Sándor PhD.

2022: Flórián Norbert PhD, Szentiványi Tamara PhD, Vas Zoltán PhD.

2023: Bozsik Gábor PhD, Piszter Gábor PhD, Tökölyi Jácint PhD.

2024: Jósvai Júlia PhD, Korányi Dávid PhD, Mizsei Edvárd PhD.

2025: Kóbor Péter PhD, Szigeti Viktor PhD.

2026: Kiss Ádám PhD, Lovas-Kiss Ádám PhD, Turóci Ágnes PhD.

Kaszab Zoltán-díj

A Diverzitásbiológiai Tudományos Bizottság 2025 decemberében kérelmet nyújtott be a Biológiai Tudományok Osztálya részére a Kaszab Zoltán-díj befogadására vonatkozóan.

A díjat a magyar zootaxonómia területén végzett munka elismeréseként a HUN-REN Agrártudományi Kutatóközpont Növényvédelmi Intézete (HUN-REN ATK NÖVI), a Magyar Malakológiai Társaság (MAMAT) és a Magyar Rovartani Társaság (MRT) alapította 2024-ben.

A díj olyan fiatal, tehetséges PhD hallgatók, posztdoktorok és kutatók számára ítélt oda, akik a zootaxonómia területén végzik kutatási tevékenységüket. Az elismerés Magyarországon és a Magyarországgal határos országokban kutató (akár már nyugdíjazott) személy részére, valamint egyetemi/főiskolai/doktori iskolai hallgatói minőségben végzett tudományos munkáért ítélt oda. A díjazottak oklevelet és bronzplakettet kapnak. A plakett előállítás költségét a 3 alapító továbbra is vállalja. Az MTA, mint társalapító csatlakozna a fenti szervezetekhez, vállalva a Díjbizottságba egy tag delegálását és az oklevelek elkészítését.

A díj befogadására vonatkozó javaslatot az Osztály 2026. február 10-i ülésén megtárgyalta és 5/2026. (II. 10.) számú határozatában támogatta. A díj alapító okiratának tervezete a Jogi és Igazgatási Főosztállyal történt egyeztetés alapján készült el, melyet az Osztály a 46/2026. (IV. 14.) számú határozatával elfogadott.

Fentiekre tekintettel az Osztály a Kaszab Zoltán-díj MTA általi befogadását és alapítását kezdeményezi. Az ügyet a Vezetői Kollégium és az Elnökség a 2026. júniusi ülésén tárgyalja, az Alapító Okirat kibocsátása ezt követően várható.

Dr. Zólyomi Bálintné Barna Piroska Emlékdíj

Az Alapítványt anyagilag megalapozó örökhatározó Zólyomi Bálint botanikus, ökológus, a Biológiai Tudományok Osztályának egykori osztályelnök-helyettese. Az 1995-ben létrehozott Alapítvány célja elsősorban az, hogy a „Dr. Zólyomi Bálintné Barna Piroska Emlékdíj” létrehozásával jutalmazza azokat a fiatalokat, akik Zólyomi Bálint akadémikus tudományterületein (növénytan, ökológia, palinológia, florisztika, növényföldrajz, illetve természetvédelem) eredményesen tevékenykednek, ezzel is elősegítve tudományos munkájuk előrehaladását.

A kuratórium elnöki teendőit Molnár Zsolt, az MTA doktora (Ökológiai Kutatóközpont) látja el. Díjazottak:

2023: Deák Balázs, Takács Attila és Tölgyesi Csaba.

2026: E. Vojtkó Anna, Fekete Réka, Fenesi Annamária, Tinya Flóra, Varga Anna.

Az Osztály tagjainak kitüntetései, elismerései

2020:

Az Osztály javaslatára Eötvös József-koszorú kitüntetésben részesült Szabad János, az MTA doktora, a Szegedi Tudományegyetem emeritusz professzora.

Megosztott Akadémiai Szabadalmi Nívódíjat kapott Sarkadi Balázs akadémikus és Váradi András, az MTA doktora a biológiai membrántranszporterek vizsgálatában, a kutatásokhoz kapcsolódó fiatal kutatóképzésben, valamint a különböző daganatos és őssejtek membránfehérjéinek vizsgálatában elért eredményeik elismeréseként.

A Magyar Érdemrend tisztikeresztje kitüntetésben részesült Máriahegyi Károly, az MTA doktora, Székely Tamás, az MTA külső tagja és Vánky Kálmán, az MTA tiszteleti tagja.

Az Academia Europaea tagjává választotta: Barta Zoltán, az MTA doktora, Buzás Edit Irén akadémikus, Miklósi Ádám akadémikus, Ulbert István, az MTA doktora.

Buzsáki György, az Osztály külső tagja a Nemzetközi Idegtudományi Társaság (Society for Neuroscience) legrangosabb díját, a Ralph W. Gerard Díjat kapta meg Washingtonban kiemelkedő munkájának elismeréseként.

2021:

Szöllősi János akadémikus Széchenyi-díj kitüntetésben részesült.

Megosztott Akadémiai Díj kitüntetésben részesült Papp Balázs PhD és Pál Csaba, az MTA doktora.

Akadémiai-Szabadalmi Nívódíjat vehetett át Málnási-Csizmadia András, az MTA doktora.

Eötvös József-koszorú kitüntetésben részesült Váradi András, az MTA doktora.

Pálfi György, a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar Embertani Tanszékének tanszékvezető docense a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetésben részesült.

Kondorosi Éva akadémikus Prima Primissima díjat vehetett át.

Szathmáry Eörs akadémikust a Norvég Tudományos Akadémia külső tagjává választotta, valamint az UNESCO International Basic Sciences Programme (IBPS) Board tagja lett.

Az Academia Europaea tagjává választotta Vértessy Beátát, az MTA doktorát, Geiszt Miklóst, az MTA doktorát, valamint Dénes Ádámot, az MTA doktorát.

Báldi András, az MTA doktora a Magyar Ökológiáért Emlékplakett kitüntetésben részesült, a Magyar Ökológusok Tudományos Egyesülete által.

Padisák Judit akadémikus átvehette a Cholnoky-emlékdíjat, valamint a Dr. Schafarzik Ferenc emlékérmét.

Barta Zoltán, az MTA doktora, a Diverzitásbiológiai Tudományos Bizottság társelnöke, a Debreceni Egyetem Dr. Tankó Béla Emlékdíját vehette át.

2022:

Acsády László akadémikus Széchenyi-díj kitüntetésben részesült.

Megosztott Akadémiai Díj kitüntetésben részesült Gál Péter, az MTA doktora és Pál Gábor PhD.

Berki Tímea, az MTA doktora, az Immunológiai Osztályközi Tudományos Bizottság társelnöke a Magyar Érdemrend tisztikeresztje kitüntetésben részesült.

Kellermayer Miklós, az MTA doktora, a Biofizikai Osztályközi Tudományos Bizottság tagja a Magyar Érdemrend tisztikeresztje kitüntetésben részesült.

Pap Ildikó, az Antropológiai Osztályközi Tudományos Bizottság elnöke a Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetésben részesült.

A Magyar Biokémiai Egyesület Tankó Béla Életműdíjjal jutalmazta Nyitrai Lászlót, az MTA doktorát, a Molekuláris Biológiai, Genetikai és Sejtbiológiai Tudományos Bizottság tagját, a Doktori Tanács titkárát.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Eötvös-gyűrü kitüntetésben részesítette Gráf László akadémikust.

Padisák Judit akadémikus Veszprém megyei Prima-díj kitüntetésben részesült.

Buzás Edit akadémikust az International Society for Extracellular Vesicles tudományos társaság elnökéül választotta meg a 2022-2024 közötti időszakra.

Kellermayer Miklóst, az MTA doktorát a Szent István Tudományos Akadémia felvette tagjai sorába.

Hazám-díj kitüntetésben részesült Falus András akadémikus.

Juhász Gábort, az MTA doktorát a Nemzeti Tudósokképző Akadémia Talentum díjával tüntették ki.

Fésüs László akadémikust a FEBS Diplôme d'Honneur kitüntetésben részesítette.

2023:

Karikó Katalin tiszteleti tag Nobel-díj kitüntetésben részesült.

Máthé Imre, a biológiai tudomány doktora Eötvös-koszorú kitüntetésben részesült.

Miklósi Ádám akadémikus állami ünnepség keretében átvette a Széchenyi-díj kitüntetést.

Juhász Gábor, az MTA doktora és Vellai Tibor, az MTA doktora megosztott Akadémiai Díj kitüntetésben részesült.

Szent István Rend állami kitüntetésben részesült Karikó Katalin tiszteleti tag.

Jedlik Ányos-díj kitüntetésben részesült Fésüs László akadémikus.

Lénárd László osztályelnök a Magyar Érdemrend parancsnoki kereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült, valamint Pécs díszpolgára címet adományozott számára a város vezetése.

Csikász-Nagy Attila közgyűlési képviselő a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetésben részesült.

A Magyar Érdemrend Tisztikereszt polgári tagozat elismerésben részesült Vértessy Beáta akadémikus.

A Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetést kapott Gácsér Attila, az MTA doktora.

A Moldáv Tudományos Akadémia legrangosabb elismerését (Dimitrie Cantemir-medál) vehette át Kondorosi Éva akadémikus.

Báldi András akadémikust a vezető európai kutatókat tömörítő Academia Europaea Élettudományi Osztálya Organizmus- és Evolúciobiológiai Szekciójának vezetőjévé választotta.

Deák-Valkó Orsolya közgyűlési képviselő a L'Oreál-UNESCO a Nőkért és a Tudományért Díj kitüntetésben részesült.

2024:

A Nemzetközi Tudományos Tanács (International Science Council) az ISC Fellows körébe választotta Freund Tamás elnök urat és Solymosi Katalin PhD-t, az ELTE növénybiológus adjunktusát, a Fiatal Kutatók Akadémiájának korábbi társelnökét.

Széchenyi-díj kitüntetésben részesült Simon István akadémikus.

A Magyar Érdemrend parancsnoki keresztje polgári tagozat kitüntetést kapta Kondorosi Éva akadémikus és Gulyás Balázs külső tag.

A Magyar Érdemrend parancsnoki keresztje a csillaggal polgári tagozat kitüntetésben részesült Venetianer Pál akadémikus.

Az MTA Közgyűlése alkalmával Akadémiai Díj kitüntetésben részesült Dénes Ádám, az MTA doktora és Akadémiai Újságírói Díjat vehetett át Márok Tamás.

Az Academia Europaea tagjává választotta Kovács Mihály bizottsági elnököt.

Pál Csaba akadémikus elnyerte az Európai Kutatási Tanács Advanced Grantjét.

Nagy András külső tag támogatást nyert a Research Grant Hungary program keretében.

Orosz László akadémikus a Magyar Érdemrend tisztikeresztje kitüntetésben részesült.

Roska Botond külső tag elnyerte a 2024. évi orvosi Wolf-díjat.

A Magyar Tudomány Ünnepe nyitóünnepségén Szabó T. Attila, a biológiai tudomány doktora Eötvös József-koszorú kitüntetésben részesült.

Buzás Edit akadémikus Gábor Dénes-díj kitüntetésben részesült.

Prima Primiissima Díjat kapott Roska Botond neurobiológus, az Osztály külső tagja.

Szathmáry Eörs akadémikust a Belga Királyi Flamand Tudományos és Művészeti Akadémia tagjává választotta, egyúttal átvehette az Evolutionary Linguistic Association (ELA) életműdíját, a Lifetime Achievement Award-ot is.

2025:

Gulyás Balázs, az MTA külső tagja Széchenyi-díj kitüntetésben részesült.

Akadémiai Díj kitüntetésben részesült Ódor Péter, az MTA doktora.

Az Osztály javaslatára Akadémiai Újságírói Díjat vehetett át Kiss-Stefán Mónika.

Tigyi Gábor, az MTA külső tagja Arany János-életműdíj kitüntetésben részesült.

Buzás Edit akadémikus a Duna Régió Rektori Konferenciájának keretében Danubius Award kitüntetésben részesült az extracelluláris vezikulákkal kapcsolatos több évtizedes munkájáért.

Nusser Zoltán akadémikus elnyerte az ERC Synergy kutatási támogatását.

Karikó Katalin tiszteleti tag Nobel-díj kitüntetésben részesült.

Az Amerikai Tudományos Akadémia tagjává választották Karikó Katalin tiszteleti tagot.

2026:

Padisák Judit akadémikus Naumann-Thienemann Medál kitüntetésben részesült, mely a limnológia területén adható legmagasabb nemzetközi kitüntetés. A díj 1930-as alapítása óta magyar kutatót eddig nem díjaztak.

Fábry Zsuzsanna, az MTA külső tagja Distinguished Fellow elismerésben részesült az American Association of Immunologists (AAI) Council által.

2026. március 15-én Széchenyi-díj kitüntetésben részesült Pál Csaba levelező tag.

Akadémiai Díj kitüntetésben részesült Kubinyi Enikő, az MTA doktora, a Neurobiológiai Tudományos Bizottság titkára.

Az Osztály javaslatára Akadémiai Újságírói Díjat vehetett át Kovács Imre és Vajna Tamás.

Az Amerikai Tudományos Akadémia tagjává választották Szathmáry Eörs akadémikust.

ÁLLÁSFOGLALÁSOK, SZAKVÉLEMÉNYEK, SZAKMAI PROJEKTEK

Az Osztály nyílt szavazással, egyöntetűen támogatta a Magyar Természettudományi Múzeum azon törekvését, hogy integrálódjék a DiSSCo (Distributed System of Scientific Collections) európai kutatási infrastruktúrába.

Az NKFIH-OTKA pályázatok elbírálása körül kialakult helyzetre vonatkozóan az Osztály állásfoglalást adott ki:

„Az MTA Biológiai Tudományok Osztálya elfogadhatatlannak tartja a tudományfinanszírozással kapcsolatos szakmai döntések (rangsorok) bárminemű felülbírálatát, történjen az politikai, ideológiai, vagy akár személyes okból. Az Osztály felszólítja az NKFIH és az ITM apparátusát, hogy a jövőben az ilyen természetű beavatkozástól az ország tudománya érdekében tartózkodjon.” A fenti határozatot az Osztály nyílt szavazás keretében hozta meg és többséggel, 4 tartózkodás mellett támogatta. Az állásfoglalás felkerült az Osztály honlapjára a Hírek közé és az Állásfoglalások menüpont alatt is olvasható. A IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya csatlakozott az állásfoglaláshoz.

Az Osztály 138/2021. (XII. 14.) számú osztályhatározatában, nyílt szavazással, többségi támogatottság (1 nem szavazat leadása és 1 tartózkodás) mellett elfogadta a Fertő tó területén folyó beruházásról szóló állásfoglalás kiadását:

„Amint a sajtóból széles körben ismertté vált, a Sopron-Fertő Turisztikai Fejlesztő Nonprofit Zrt. a Fertő tó nádasának nyíltvízi szegélyében, a Fertő-Hanság Nemzeti Park és Fertő-táj UNESCO

Világörökségi terület magterületén, Natura 2000 területen, mintegy 60 hektáron tervez államilag finanszírozott beruházást. Ebben fedett sportkomplexumot, műfüves futballpályát, 16 apartmanházat, 100-szobás szállodát, 880 gépjárművet befogadó parkolót, többszintes látogatóközpontot, motelt, kempinget, 850 vitorlás és 400 evezős csónak befogadását biztosító kikötőt találunk. A beruházás így a jelenleginél nagyobb területet venne el a Fertő tó nádasából és medréből, a környezetére nehezedő turisztikai nyomás sokszorozódna, és ezáltal súlyosan károsítaná a Fertő tó növény- és állatvilágát.

A várható kártétel nemcsak a beépítendő területre korlátozódna, mert a megnövekedett autó-, illetve vízijármű-forgalom egy széles zónát és a teljes nyíltvízfelületet érintené. A beruházást már számos nemzetközi szervezet is ellenzi, valamint az osztrák kormány is erőteljesen kifogásolja. Az MTA Biológiai Tudományok Osztálya vélekedése szerint természetvédelmi területen nem engedhető meg egy ekkora volumenű beruházás, ami egyébként a jövő generáció természetéhez és egészséges környezethez való jogát is veszélyezteti. Ezért kérjük a tervezett túlzó és a helyhez méltatlan beruházás leállítását, és egy, a 21. századi követelményeknek megfelelő, szelíd, ökológikus rekreációs fejlesztéssel való lecserélését.”

A Fertővel kapcsolatos, 2021. decemberi osztály-állásfoglalás által kiváltott médiavisszhang hatására az Osztály tagjai újabb állásfoglalást fogalmaztak meg az ügyben:

30/2022. (II. 8.) számú osztályhatározat: „Az utóbbi hetekben a Fertő tó partjára tervezett nagyberuházás kérdésköre jelentősen átpolitizálódott. A Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Tudományok Osztálya, a Diverzitásbiológiai és az Ökológiai Tudományos Bizottságok szakmai ajánlása alapján, 2021. december 14-én állást foglalt a beruházás kérdésében. Az MTA Biológiai Tudományok Osztálya továbbra is fenntartja, hogy a tervezett nagyberuházás helyett egy jóval mérsékeltebb rekreációs fejlesztés - ökológiai szempontból - sokkal kívánatosabb lenne. Az MTA Biológiai Tudományok Osztálya állásfoglalása nem politikai, hanem szakmai alapokon nyugszik.”

2021-ben az Osztályhoz felkérés érkezett szakvélemény készítésére az Agrárminisztériumtól a kis lilik svéd állományának genetikai tisztaságáról folyó tudományos vitára vonatkozóan. A szakvéleményt a Diverzitásbiológiai Tudományos Bizottság készítette el.

A Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya állásfoglalás kialakítását kérte az IAP "Climate change and biodiversity: interlinkages and policy options" című nyilatkozatáról. A nyilatkozatot kiadó munkacsoport tagja Lengyel Szabolcs, az MTA doktora. Az Osztály nyílt szavazással, egyöntetűen támogatta az IAP "Climate change and biodiversity: interlinkages and policy options" című nyilatkozatát.

Az Állatorvos-tudományi Egyetem szakindítási kérelmet kívánt beterjeszteni "kutató zoológus" 5 éves, osztatlan szak alapítására, majd indítására. A szakindítást megtárgyalta és támogatta az Ökológiai és a Diverzitásbiológiai Tudományos Bizottság is.

Az Ökológiai Tudományos Bizottság állásfoglalást adott ki, melyben felhívta a figyelmet a scientometrics.org használatának korlátaira a kutatók tudományos teljesítményének megítélésében.

Az Osztály 2022. decemberi és 2023. februári osztályülésén is megvitatta a „predátor” folyóiratokkal kapcsolatban felmerült kérdéseket, utóbbi alkalommal Török Péter, az MTA doktora külön előadásban mutatta be a Diverzitásbiológiai és az Ökológiai Tudományos Bizottság fiatal kutatók részére készített publikációs javaslatait.

Az Ökológiai Tudományos Bizottság előkészített egy, a hazai ökológia 2019-2021 időszakra vonatkozó legfontosabb tudományos eredményeit összefoglaló anyagot, kiválasztotta a

dokumentumba tartalmilag bekerülő publikációkat, kijelölte a részterületeket kidolgozó koordinátorokat.

Valkó Orsolya, az MTA doktora, az Ökológiai Tudományos Bizottság tagja, munkacsoport vezetője volt a European Academies Science Advisory Council (EASAC) 'Regenerative Agriculture in Europe - A critical analysis of contributions to the European Union Farm to Fork and Biodiversity Strategies' című nemzetközi jelentés alkotó gárdájának. A szakmai anyagot az MTA Székházában ismertették nyilvános előadóiülés formájában 2022. április 6-án.

A „Mohács 500” a hazai antropológia kiemelt fontosságú szakmai projektje, a mohácsi csatához kapcsolódó emberi maradványok feltárására és tudományos vizsgálatára, valamint a tudományos eredmények bemutatására irányuló interdiszciplináris kutatás. 2022 őszén a Szegedi Tudományegyetem, a Janus Pannonius Múzeum és a Duna-Dráva Nemzeti Park háromoldalú intézményközi megállapodást kötött a Mohácsi csata közelgő 500 éves évfordulójához kapcsolatos antropológiai-régészeti feltárások és antropológiai kutatómunka koordinálására.

2024-ben az MTA elnöke Tudományetikai Kódexet Felülvizsgáló Elnöki Bizottságot hozott létre, melynek elnöke Fésüs László akadémikus volt, Buzás Edit Irén akadémikus tagként vett részt a munkában. A Kódexet a 2024. évi Közgyűlés fogadta el.

Az Osztály 2025. június 10-i ülésén 103/2025. (VI. 10.) számú osztályhatározatában 91,9 %-os támogatottság mellett (34 igen, 3 nem szavazat leadásával) elfogadta a biológiai nemek kérdésében készült állásfoglalást:

„A „férfi” és a „nő” hagyományos kategóriái az ivari kromoszómákon (XX, XY) lévő gének kifejeződésén alapulnak, és a megtermékenyítéstől induló hosszadalmas és bonyolult fejlődési folyamatok során alakulnak ki. E gének olyan fehérjék átírását szabályozzák, amelyek részt vesznek a hormonok termelésének (pl. ösztrogén, tesztoszteron), az ivarmirigyek felépítésének (petefészkek, herék) és a másodlagos nemi jellegek kialakításában. Ezek a tényezők azonban számos esetben genetikai és/vagy fejlődési eltérések miatt a tipikus „férfi” vagy „női” megjelenéstől eltérő, köztes tulajdonságokhoz vezethetnek.

Az emberek egy nem elhanyagolható hányada olyan kromoszómális vagy anatómiai jellemzőkkel születik és/vagy fejlődik, amelyek tehát egyértelműen nem felelnek meg a „férfi” vagy „nő” hagyományos meghatározásának. Az ilyen köztes nemi jellegekkel jellemezhető „interszex” állapotok közé tartoznak olyan változatok, mint a teljes androgén-érzékenység szindróma (CAIS), a Klinefelter-szindróma (XXY), a Turner-szindróma (X0) és mások. Az utóbbi két esetben „szemre” gyakran egyszerűen férfinak és nőnek látszanak az érintett személyek, de koránstigmá mindig. Kezelés nélkül a többségük terméketlen, a Klinefelter-szindrómásoknál pedig gyakori az emlők megjelenése. A felsorolt interszex állapotok, működési rendellenességek nem jelentenek külön nemet, viszont a bináris „nő vagy férfi” tulajdonságoktól való eltérések élettani és pszichológiai szempontból is figyelmet és kezelést igényel(het)nek. Ezen túlmenően ismeretes a valódi (ovotestikuláris) hermafroditizmus esete, melyben petefészkek- és hereszövet egyaránt jelen van, melynek többféle genetikai háttere lehet.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az „interszex” állapotok pontos előfordulási gyakorisága jelenleg tudományos viták tárgya, létük azonban orvosi biológiai tankönyvi adat. Egy általános tézist egyetlen ellenpélda is cáfol és jelen esetben még a legalacsonyabb értékekkel számolva is világszerte több millió emberről van szó. Fentiek alapján az, hogy az „ember vagy férfi, vagy nő”, pontatlan állítás, hasonlóan ahhoz, hogy „az ember szíve a bal oldalon van”, mivel ismeretes ennek a fordítottja is. Ha csak a két biológiai nemet deklarálnánk az eltérések figyelembevételével, az marginalizálhatná azokat az embereket, akik nem illeszthetők be ezekbe a kategóriákba. Ez megnyilvánulhat a politikai és jogi elismerés hiányában, a pontos azonosítás nehézségeiben, az

okmányok kiállításában, valamint az oktatásban, az egészségügyi ellátásban és a foglalkoztatásban tapasztalható rendszerszintű diszkriminációban. Jó lenne mindezt elkerülni.”

Az Osztály 2025. június 10-i ülésén 104/2025. (VI. 10.) számú osztályhatározatában 96,7 %-os támogatottság mellett (30 igen, 1 nem szavazat leadásával) elfogadta az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény módosítási tervezetével kapcsolatos állásfoglalást:

„A kormány 2025.04.22-én benyújtott T/11681 számú törvényjavaslatának 186-188§-a változtatásokat javasol az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény szövegében. Ennek értelmében a tarvágás alkalmazásának bővítésére kerülhet sor őshonos fafajú, elsődlegesen természetvédelmi rendeltetésű erdeinkben.

Az MTA Biológiai Osztályának álláspontja, hogy amennyiben természetvédelmi és Natura 2000 elődleges rendeltetésű, őshonos fafajú erdeinkben gazdasági hasznosítás zajlik, akkor az csak ökológiailag fenntartható erdőgazdálkodás keretében történjen. Az erdőgazdálkodás szabályozását ezért csak ennek előmozdítása érdekében lehet változtatni. Ez alapvetően olyan gazdálkodási módokat jelent, amelyek a faanyagtermelés mellett fenntartják az erdei ökoszisztéma integritását, biztosítják az erdők ökoszisztéma szolgáltatásait, megőrzik az erdei biodiverzitást, fenntartják az erdők stabilitását és alkalmazkodó képességét. Ezt leginkább a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok (örökerdő és átmeneti üzemmód) keretében lehet biztosítani, amely során a faanyagtermelés mellett a védelmi funkciókat is integrálják a gazdálkodásba (kíméleti területek, holtfa, habitatfák visszahagyása, elegyesség, cserjeszint kímélete, változatos korszerkezet). A vágásos üzemmód bizonyos típusai (szálalóvágás, fokozatos felújító vágás) keretében ezek a célok még megvalósíthatók, de a tarvágás alapvetően nem tekinthető ökológiailag fenntartható gazdálkodási módnak.

Számos kutatás bizonyítja, hogy a tarvágások kedvezőtlen termőhelyi viszonyokat hoznak létre, megbontják az erdei mikroklímát, csökkentik az erdős táj klímakiegyenlítő hatását, kedvezőtlenül hatnak a talajviszonyokra, megváltoztatják az erdei életközösségeket. Ezen kedvezőtlen hatások egy része tartósan megmarad, még évszázadok múlva is kimutatható. Mivel a törvényjavaslat kiterjeszti a tarvágás alkalmazásának lehetőségeit a védett és magas természeti értékkel bíró erdőkben, ezért nem segíti elő a természetvédelmi rendeltetés megvalósulását, az erdők fenntartható használatát.

A törvényjavaslatban kiterjesztett sarjzartás alkalmazásának lehet természetvédelmi szempontból létjogosultsága, de a védett erdőkben ezt sem a tarvágás keretében kell megvalósítani. A tarvágás lehetőségének kiterjesztése különösen a síkvidékeken még megtalálható utolsó, védett erdőssztyepp foltjaink esetében jelent fokozott veszélyt. Ezekben az erdőkben nem a tarvágás lehetőségének a bővítése, hanem a gazdasági célú hasznosítás megszüntetése lenne indokolt természetvédelmi erdőkezelés keretében.

A fenti szempontok miatt az MTA Biológiai Tudományok Osztálya a törvénytervezetet nem támogatja.”

A Magyarországi Kutató Intézet felkérésére az Antropológiai Osztályközi Tudományos Bizottság szakmai észrevételeket fogalmazott meg a Mátyás király csontvázának azonosításával kapcsolatban megjelent hírekre vonatkozóan. A 2025. április 29-én kiadott állásfoglalást a Bizottság 2026. január 16-án anonimizálta, majd az Osztály jóváhagyásával a dokumentum 2026. február 11-én került frissítésre az Osztály honlapján:

https://mta.hu/data/dokumentumok/viii_osztaly/Az_MTA_AOTB_szakmai_%C3%A9szrev%C3%A9telei_anonimizalt.pdf

TUDOMÁNYOS KIADVÁNYOK, SZERVEZETEK TÁMOGATÁSA

A Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság által meghirdetett keret terhére, az Osztály támogatásával évente átlagosan 3-4 könyv kiadására kerülhetett sor.

Az Osztály által támogatott folyóiratok:

Állattani Közlemények
Antropológiai Közlemények
Botanikai Közlemények
Folia entomologica hungarica (2026-tól)
Kitaibelia
Ornis Hungarica (2023-tól)
Studia Botanica Hungarica
Tájökológiai Lapok
Természetbúvár (2022-ig)
Természetvédelmi Közlemények

2022-től az Akadémiai Kiadó gondozásában megjelenő folyóiratok kiadása más forrásból biztosított. Ezen folyóiratok közé tartozik: az Acta Botanica Hungarica, az Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae – 2024-től új elnevezése az Animal Taxonomy and Ecology, a Biologia Futura, a Community Ecology.

2022-től internetes ismeretterjesztő tartalmak támogatását is lehetővé tette az Akadémia pályázati kiírása. Az Osztály az alábbi tartalmak kiadását segítette:

Biokémia
Qubit
Scientia amabilis: Szeretetre méltó tudomány
Szertár
Szürke Állomány

Az Osztály által támogatott tudományos társaságok száma évről évre emelkedett:

Magyar Biofizikai Társaság
Magyar Bioinformatikai Társaság
Magyar Biokémiai Egyesület
Magyar Biológiai Társaság
Magyar Genetikusok Egyesülete
Magyar Idegtudományi Társaság
Magyar Immunológiai Társaság
Magyar Laborállat-tudományi Egyesület
Magyar Mikrobiológiai Társaság
Magyar Ökológusok Tudományos Egyesülete
Magyar Rovartani Társaság

A támogatás lehetővé teszi többek között konferenciák, tudományos előadói ülések megrendezését külföldi előadók meghívásával.

KÉPVISELET AZ MTA TESTÜLETEIBEN

A 2020-2026-os akadémiai ciklusban Freund Tamás elnöki, Erdei Anna főtitkárhelyettesi tisztséget töltött be. Szathmáry Eörs akadémikus élettudományi elnökségi tagként vett részt a vezetőségi üléseken.

A Közgyűlés Bizottságai

Doktori Tanács:

Padisák Judit akadémikus
Nyitrai László, az MTA doktora (titkár)
Szöllősi János akadémikus (póttag)
Gácsér Attila, az MTA doktora (póttag)

Jelölőbizottság a 2020-2023-as ciklusban:

Fésüs László akadémikus
Ódor Péter, az MTA doktora
Podani János akadémikus (póttag)
Kovács Mihály, az MTA doktora (póttag)

Jelölőbizottság a 2023-2026-os ciklusban:

Szöllősi János akadémikus
Csikász-Nagy Attila, az MTA doktora
Acsády László akadémikus (póttag)
Tóth Judit, az MTA doktora (póttag)

Könyv-és Folyóirat Kiadó Bizottság:

Podani János akadémikus
Miklósi Ádám akadémikus (póttag)

Tudományetikai Bizottság:

Buzás Edit Irén akadémikus (elnök)
Pósfai György, az MTA doktora
Nusser Zoltán akadémikus (póttag, 2020-2023)
Acsády László akadémikus (póttag, 2023-2026)
Kovács M. Gábor, az MTA doktora (póttag)

Vagyonkezelő Testület

Buday László akadémikus (2024-2026)

Elnöki Bizottságok

Fenntartható Fejlődés Elnöki Bizottság:

Szathmáry Eörs akadémikus (elnök)
Báldi András akadémikus
Földvári Gábor PhD
Jordán Ferenc, az MTA doktora
Kemenesi Gábor PhD
Állandó meghívott:
Vida Gábor akadémikus

Tudományértékelési Elnöki Bizottság:

Buday László akadémikus

Elnöki Bizottság az Egészségért:

Falus András akadémikus

Közoktatási Elnöki Bizottság:
Erdei Anna akadémikus (elnök)
Falus András akadémikus
Magyar Nyelv a Tudományban Elnöki Bizottság:
Falus András akadémikus
Szabó T. Attila Ellák, a biológiai tudomány doktora

Nők a Kutatói Életpályán Elnöki Bizottság:
Solymosi Katalin PhD
Vértessy Beáta akadémikus

Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság:
Izsvák Zsuzsanna, az MTA külső tagja

A Vezetői Kollégium állandó bizottságai

Szociális Bizottság:
Teplán István akadémikus (2020-2023)
Orosz László akadémikus (2023-)

Könyvtári Bizottság:
Podani János akadémikus (2020-2023)
Deli Mária akadémikus (2023-)

Egyebek

Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Kuratóriuma:
Acsády László akadémikus (tag)
VIII. sz. Kollégium elnöke:
Vigh László akadémikus (2020-2024)
Szöllősi János akadémikus (2025-)

Kutatóhelyeket Minősítő Tanács:
Acsády László akadémikus

MTMT Tudományos Tanács:
Szöllősi János akadémikus (2020-2024)
Vértessy Beáta akadémikus (2025-)

Az MTA Nemzeti Programjai közül a Nemzeti Agykutatási Program 3.0 Programtanács tagja lett Lénárd László osztályelnök és Soltész Iván külső tag 2022-től.

KÉPVISELET NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS SZERVEZETEK BEN

International Union of Biochemistry and Molecular Biology
Nemzetközi Biokémiai és Molekuláris Biológiai Unió (IUBMB)
magyar képviselő: Buday László, az MTA rendes tagja

International Association for Danube Research
Nemzetközi Dunakutató Munkaközösség (IAD)
magyar képviselő: Istvánovics Vera, az MTA doktora

International Union of Pure and Applied Biophysics
Nemzetközi Elméleti és Alkalmazott Biofizikai Szövetség (IUPAB)
magyar képviselő: Závodszy Péter, az MTA rendes tagja

International Union of Biological Sciences
Nemzetközi Biológiai Tudományi Szövetség (IUBS)
magyar képviselő: Báldi András, az MTA levelező tagja

Federation of European Neuroscience Societies
Európai Idegrendszer-tudományi Egyesület (FENS)
magyar képviselő: Acsády László, az MTA levelező tagja

European Molecular Biology Conference
Európai Molekuláris Biológiai Konferencia (EMBC)
magyar képviselő: Bóhm Gergely

TUDOMÁNYOS ÜLÉSEK, RENDEZVÉNYEK

Az Osztály a vizsgált időszakban rendszeresen szervezett tudományos előadásokat és szakmai fórumokat, amelyek fontos szerepet játszottak a hazai biológiai kutatások eredményeinek bemutatásában és a tudományos párbeszéd fenntartásában.

Az előadások tematikája jól tükrözte a modern biológiai kutatások sokszínűségét és interdiszciplináris jellegét. Kiemelt figyelmet kaptak többek között:

- a molekuláris biológia,
- az immunológia és neurobiológia,
- a mesterséges intelligencia és bioinformatika,
- a mikrobiológia,
- az ökológia.

A mikrobiológiai és virológiai szakterületeken továbbra is kiemelt szerepet töltek be a tudományos továbbképzések és akkreditált szakmai rendezvények, köztük a Lányi Béla Tudományos Nap és a Virológiai Nap.

Az Ökológiai Tudományos Bizottság közreműködésével megrendezett Magyar Ökológus Kongresszus és Magyar Természetvédelmi Biológiai Konferencia a hazai ökológiai és természetvédelmi kutatások meghatározó fórumai maradtak.

A Fiatal Biotechnológusok Országos Konferenciája, valamint a különböző interdiszciplináris tudományos rendezvények jelentős szerepet játszottak a fiatal kutatók szakmai kapcsolatrendszerének építésében és a kutatási együttműködések elősegítésében.

A Környezet és Egészség Osztályközi Állandó Bizottság évente egy-egy közérdeklődésre számot tartó, átfogó tudományos ülést szervezett:

2021: A koronavírus járvány sajátosságai, kiemelt kérdései és új felismerései;

2022: A természeti katasztrófáktól az emberi mikro szennyezés okozta lappangó veszélyekig;

2023: A várható drasztikus klímaváltozás következményei az egészségre, biodiverzitásra és megélhetésre;

2025: Az éghajlatváltozás környezeti hatásai Magyarországon.

Az Osztály aktívan részt vett a Magyar Tudomány Ünnepe programsorozatában is. A tudománynépszerűsítő előadások és nyilvános rendezvények hozzájárultak a biológiai kutatások társadalmi láthatóságának növeléséhez és a tudomány iránti érdeklődés erősítéséhez.

Az MTA alapításának 200. évfordulója alkalmából szervezett rendezvénysorozat keretében minden tudományos osztály egy hónapon keresztül kiemelt figyelmet kapott. Az Osztály bemutatkozó hónapja 2026 áprilisa volt. Az ünnepi tudományhónap koordinálására az Osztály egy 4 fős programbizottságot kért fel: Barta Zoltán akadémikus, Falus András akadémikus, Dénes Ádám akadémikus, Török Péter, az MTA doktora.

A programban egy természetfotó-pályázat, 10 tudományos szimpózium és egy kiállítás szerepelt. Az Osztály a naturArt Magyar Természetfotósok Szövetségével együttműködésben „Natura Mirabilis” címmel hirdette meg természetfotó-pályázatát, hogy a tudományos kíváncsiság és a művészi látásmód találkozásán keresztül mutassa be hazánk természeti kincseit. A képekből kiállítás nyílt az MTA Székház aulájában és a III. emeleten.

Az Osztály teljes programja az eseményeken készült képekkel és videófelvételekkel az alábbi oldalon tekinthető meg:

<https://mta.hu/viii-osztaly/mta200-biologia-tudomanyhonap-115409>

Az osztálytitkári feladatokat a 2020-2026 közötti időszakban Kakuszi Andrea látta el.

Budapest, 2026. május

Lénárd László

osztályelnök

Buday László

osztályelnök-helyettes